

NÉPÚJSÁG

2025. szeptember 20.,
szombat
LXXVII. évfolyam
212. (22078.) sz.
Ára: 4⁰⁰ lej
(előfizetőknek 2⁶⁰ lej)

K Ö Z É L E T I N A P I L A P

Magyar nyelvű kiadvány segít a szülőknek felismerni az online tér veszélyeit

Sosem tudni, ki van a képernyő mögött

Felvételünk illusztráció

Fotó: Nagy Tibor

Az online tér, ahol gyerekeink egyre zsengebb kortól egyre több időt töltenek, óriási veszélyeket rejt: emberkereskedők toboroznak áldozatokat, fiatal lányok válnak szexuális kizsákmányolás áldozataivá, soha nem tudhatja a gyerek, hogy a neki írogató „barát” valójában egy rossz szándékú felnőtt vagy sem. Marosvásárhelyen csütörtökön mutatták be a Szülőként a digitális korban – Hogyan beszéljünk a gyerekekkel és a tizenévesekkel az

internet veszélyeiről? című szülői kézikönyvet, amelyet szakemberek bevonásával az eLiberare Egyesület dolgozott ki.

Menyhárt Borbála

(Folytatás a 2. oldalon)

Ne feledje
idejében megújítani
előfizetését!
Ha előfizet, biztosan
kézhez kapja,
féláron,
mint ha
megvásárolná!

Marosvásárhelyi diáké az ösztöndíj

Szeptember 15-én, Szervátiusz Jenő szobrászművész halálának 42. évfordulóján huszonkettedik alkalommal adták át a rangos elismerést az idei kitüntetetteknek.

4.

Bánfalvy Ágnes és Háy János kapja a Szabó Magda-díjat

A díjat minden évben két művésznek ítélik oda: egy írónak, valamint egy társelművészeti ág képviselőjének. Tavaly Bereményi Géza író és Csikos Sándor színművész kapták az elismerést.

6.

Sikeres projektet zártak

Lezárták legújabb együttműködési projektjüket a Nyárádmente és a Marosmenti LEADER Egyesületek munkacsoportjai. Számos elméleti és gyakorlati eredménye is van a közösen végzett munkának.

7.

Szolgáltatásaink:

- kontaktlencse-felírás és rendelés
- ingyenes szemüvegfelírás komputeres szemvizsgálattal
- mindenik szaküzletünk orvosi szakrendelővel van felszerelve, ahol teljes szemvizsgálatot végzünk, a pácienseinket küldőpapír nélkül fogadjuk
- a gyerekvizsgálatokat speciális fotorefraktométerrel végezzük (kellemetlen pupillatágítás nélkül, távolsági fotózással)
- kötelező éves szemvizsgálatok cégek részére
- korszerű számítógép-vezérlésű japán NIDEK gépekkel bármilyen kerettípusba bedolgozunk plasztik- és üveglencsét egyaránt (gyors, olcsó és precíz munkával)
- szemüvegjavításokat végzünk (keretek forrasztása)
- új amerikai készülék látásjavításra, kancsalságra
- terápiák betegség és sérülés utáni rehabilitációra, memória-, reflexek, mozgás- és tanulászavarok javítására

Marosvásárhely:

- ▲ Posta utca 3. sz. Tel: 0265/212-304, 0365/410-555
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 49. sz. Tel: 0265/263-351, 0365/410-557
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 182-184. sz. (Fortuna). Tel: 0265/265-205
- ▲ Rózsák tere 53. sz. Tel: 0265/250-120, 0365/410-559
- ▲ Dózsa György utca 64-68. sz. (a Kaufland udvara). Tel: 0265/212-212
- ▲ Köztársaság tér 5. sz. Tel: 0365/430-939

Szászrégen:

- ▲ Iskola utca 11. sz. Tel: 0265/512-042, 0365/410-558

Szováta:

- ▲ Fő út 196. sz. Tel: 0265/577-282, 0742-100-323

ALULNÉZET

Horváth Szekeres István karikatúrája

NÁTHA

SZEPTEMBER

20

SZOMBAT

Ma FRIDERIKA,
holnap MÁTÉ, MIRELLA napja
Az év 263. napja, hátravan 102 nap

7:06 5:23

19:25 18:53

A nappal hossza:
12 óra 19 perc

IDŐJÁRÁS

Túlnyomórán naps

Hőmérséklet:

max.: 26 °C

min.: 9 °C

naptár

Isten éltesse!

MÁTÉ: a héber Matitjahu névből származik. A Matitjahu görög átírása Μαθθαῖος (Matti-asz), azaz Mátyás, ennek korai magyar bibliai változata a Máté.

MIRELLA: latin eredetű női név, jelentése: csodálatraméltó.

VALUTAÁRFOLYAM	
BNR: 2025. szeptember 19.	
1 €	5,0719 lej
1 \$	4,3138 lej
100 Ft	1,2977 lej
1 g arany	507.0444 lej

ELŐFIZETÉS

A SZERKESZTŐSÉGBEN IS!

Elfogadunk előfizetést lapunkra a következő hónapra a Népújság szerkesztőségében:

Marosvásárhely, Dózsa György utca 9. szám, 2. emelet, 72-es iroda, naponta 9–14 óra között, szombat – vasárnap zárva. Tel. 0728-082-259.

Ez volt a legmelegebb augusztus a mérések kezdete óta

Az idei augusztus volt az eddigi legszárazabb hónap Európában és a Földközi-tenger térségében a feljegyzések 2012-es kezdete óta – közölte az Európai Unió Aszálymegfigyelő Intézete (EDO) friss elemzésében, amelyet a The Brussels Times című, angol nyelvű brüsszeli hírportál ismertetett csütörtökön.

Az elemzés szerint amíg tavaly augusztusban Európa és a Földközi-tenger térségének 36 százalékát sújtotta aszály, addig idén májusban már 52 százalékát, augusztusban pedig 53 százalékát. Ez 23 százalékkal magasabb, mint a 2012 és 2024 között minden év augusztusában mért 30,1 százalékos átlag – emelték ki.

Idén a tagországok minden hónapban az aszály mértékének új rekordjait jelentették – jegyezték meg.

Az elemzésből kiderült, hogy az aszály idén augusztusban Kelet-Euró-

pát és a Balkánt sújtotta a leginkább. Bulgária, Koszovó, Szerbia és Észak-Macedónia 90 százalékos vagy annál magasabb aszályszintről számolt be. Szerbiában a talaj 61 százalékát a legmagasabb riasztási szintűnek minősítették – emelték ki.

Az aszály Nyugat-Európát is jelentős mértékben érintette augusztusban. Kiemelkedő volt Portugália, ahol a földterületek 70 százaléka szenvedett csapadékhányban, míg Franciaország területének 66 százalékán nem volt elegendő víz az augusztusi hőhullám idején. A földterületek 12 százalékát vonták riasztási fokozat alá – részletezték.

A tágabb régióban az aszály különösen Örményországban, Georgiában és Libanonban volt pusztító hatással. Ezen országoknak szinte az egész területét sújtotta szárazság, elérve Örményország esetében a 99 szá-

zalékot, Georgia esetében a 97 százalékot, Libanonban pedig a 96 százalékot – derült ki az uniós aszálymegfigyelő intézet elemzéséből. (MTI)

Sosem tudni, ki van a képernyő mögött

(Folytatás az 1. oldalról)

A Csép Éva Andrea parlamenti képviselő kezdeményezésére magyar nyelvre is lefordított kézikönyv gyakorlati tanácsokat ad a szülőknek arról, hogyan beszéljenek a gyerekekkel, kamaszokkal az online világ veszélyeiről, hogyan kezeljék a gyanús helyzeteket, illetve mit tegyenek, ha megtörtént a baj.

A sajtóbeszélgetésen Csép Éva Andrea parlamenti képviselő hangsúlyozta, nagyon fontos odafigyelnünk arra, hogy szülőként milyen felelősségünk van akkor, amikor a gyerekünk kezébe adjuk a telefont, beszélni kell vele arról, milyen veszélyek leselkednek rá az online térben, hogyan szűrheti ki az álprofilokat, illetve mi, szülők hogyan vehetjük észre, ha a gyerek veszélyben van, és segítségre van szüksége. Minderről már az elemi osztályosokkal is beszélni kell, hiszen manapság már második-harmadikos gyerekeknek saját telefonjuk van. A tapasztalat az, hogy sok szülő nem ismeri fel a jeleket, vagy látják, de nem tudják, hogyan kezeljék a helyzetet, vagy szégyellnek beszélni róla, így elfajul a dolog. Hozzátette, sajnos fiatal lányokat csálnak el külföldre, ott elveszik az irataikat, és kizsákmányolják őket, illetve a loverboy jelenség áldozatai közül sokan öngyilkosok lettek – osztotta meg az aggasztó tapasztalatokat a képviselő.

Mint mondta, néhány éve készült két, a pedagógusoknak szóló útmutató kiadvány a biztonságos internethasználatról, egyik az 5–8., a másik pedig a 9–12. osztályosokat célozza meg, és amelyeket ugyancsak sikerült lefordítani és magyar nyelven is elérhetővé tenni. Amikor kezdtek terjeszteni az iskolákban, felmerült az igény a szülők, valamint a pedagógusok részéről, hogy szükség lenne egy, a szülőknek

Fotó: Nagy Tibor

szóló kiadványra is. Az eLiberare Egyesület szakemberek közreműködésével elkészítette az újabb kiadványt, amit ugyancsak sikerült most magyar nyelvre is lefordítani. A magyar nyelvű változat a Sapiientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem marosvásárhelyi karának fordító és tolmács szakos diákjainak közreműködésével készült el, Fazakas Noémi tanárnő vezetésével, aki a fordításban részt vállaló egyik diákjával, Basa Johannával együtt jelen volt a sajtóbeszélgetésen.

Csép Éva Andrea kiemelte, a pedagógusoknak szóló kiadványok a 2023–2024-es és 2024–2025-ös tanévben Kovászna, Maros, Szatmár, Máramaros, Hargita és Bihar megyékben húsz magyar anyanyelvű iskola 135 pedagógusa révén közel 2500 diákhoz jutottak el – ezért fontos, hogy sikerült magyar nyelven is elérhetővé tenni a kiadványt, mivel ellenkező esetben

ezekhez a gyerekekhez nem biztos, hogy eljutott volna az üzenet.

Virágkorát éli az online toborzás

Loredana Urzică, az eLiberare Egyesület elnöke rámutatott, az emberkereskedelem igen égető probléma, ugyanis egyre nagyobb méreteket ölt Romániában is. Bár sokan azt gondolják, ez valami tőlük nagyon távol álló jelenség, sajnos a tapasztalat az, hogy bárki áldozatául eshet. A pedagógusnak szóló útmutató számos hasznos és gyakorlatias fogódzót nyújt a tanároknak arra vonatkozóan, hogyan beszéljenek a diákokkal a kényes témáról. Fontos, hogy kiadványok rendelkeznek tanügyminisztériumi akkreditálással, tehát a tanárok plusz pontokat szerezhetnek, ha az osztályokban beszélgetnek ezekről a témákról a diákokkal.

Az egyesület elnöke hozzátette,

az utóbbi időben a gyerekek, fiatalok online toborzásának a veszélyeire kezdtek fókuszálni, amely az emberkereskedők egyik igen gyakori módszere. Romániában a leggyakoribb forma a szexuális kihasználás, a munkára, valamint a koldulásra való kényszerítés. Fontos tehát minél korábban beszélni a gyerekeknek ezekről a veszélyekről, 16–17 évesen már túl késő. Nem szabad arra számítani, hogy majd az iskolában felvilágosítják, hanem nagyon fontos, hogy a családban beszéljünk a veszélyekről, amelyek leselkednek rájuk az online térben.

A szakember szerint a tapasztalat az, hogy 7 éves kor után már egyes gyerekek kapnak saját telefont, és fontos már akkor leszögezni, milyen szabályok lesznek a telefonhasználat terén a családban. A 7–12 éves gyerekek szüleinek szóló kiadványban konkrét párbeszédpéldák is megtalálhatók, hogy

hogyan közelíthetünk szülőként a témához. De az útmutató kitér arra is, hogy kik lehetnek a „barátok” – akikkel, tegyük fel, online játékokat játszanak – profiljai mögött, melyek azok a jelek, amelyek utalhatnak arra, hogy valaki gyanús szándékkal környékezi meg őket az online térben.

A 13–17 éves gyerekek szüleinek szóló kiadványban már más témák is szóba kerülnek, többek között az úgynevezett loverboy jelenség, amikor egy, a gyereknél idősebb fiatal vagy felnőtt próbálja megkönytekezni őt, rávenni őt különféle dolgokra, például, hogy videochatteljen, vagy akár külföldre menjen vele, miután a bizalmába férközt. Ugyanakkor a kiadvány arra is kitér, milyen lehetőségeik vannak az áldozatoknak a segítségkérésre, mely intézmények foglalkoznak ezzel.

Az ingyenes magyar nyelvű kiadvány az egyesület eliberare.com honlapján érhető el.

Világvárosi magány a First Show fotókiállításon

A budapesti The Orbital Strangers Project néven alkotó fotográfus páros a Bernády Ház emeleti galériájában szeptember 8-án nyílt kiállításon mutatja be First Show című képanyagát. A tárlaton Aknay Csaba és Kotschy Gábor Londonban és Los Angelesben készített felvételeiből létrehozott képpárok mesélnek az alkotói magányról, illetve annak felszámolásáról. A különös hangulatú fekete-fehér fotók, melyekkel először találkozhat a marosvásárhelyi közönség, a művészek eddig kevésbé ismert arcát mutatják fel. A szeptember folyamán megtekinthető kiállítás csúcseseményeként a két fotós október 3-án 19 órától tárlatvezetésen találkozik az érdeklődőkkel, és avatja be őket munkájuk műhelytitkaiba.

A megnyitón vásárhelyi kollégájuk, Nagy Botond ajánlotta a nézők figyelmébe képeiket. Az alábbiakban az ő méltatását közzöljük.

Nagy Botond

Gondolatok a First Show-ról

Az utcai fotográfia mindig különleges műfaj volt. Nem színpadias, nincsenek előre megírt szerepek, nincsenek beállított pillanatok – csupán az élet maga, ahogy éppen történik. A fotós feladata, hogy a káoszból, a mindennapok zajából kiragadjon azt a töredékmásodpercet, amelyben összeáll a kép. Henri Cartier-Bresson nevezte ezt „döntő pillanatnak”: annak a tökéletes egyensúly-

Az Orbital Strangers egyik képpárja

nak, amikor a látvány, a mozdulat, a fény és az emberi jelenlét egyetlen kattintásban találkozik.

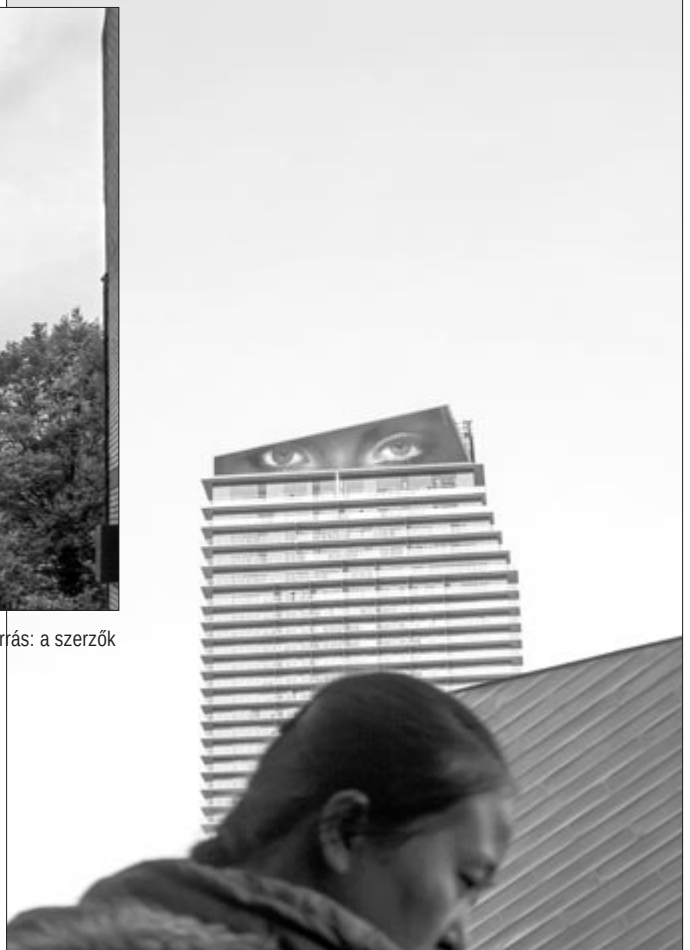
Csaba és Gábor munkái ebben a szellemiségben születtek. Nem csupán elkapott pillanatokat látunk, hanem egy érzést is: azt a furcsa kettősséget, amelyet mindannyian átélünk, amikor idegen városban járunk. Csaba London utcáit választotta, Gábor pedig Los Angeles tengerparti levegőjét és nagyvárosi feszültségét. Két kontinens, két város, két különböző világ – és mégis, a képpárok között ott vibrál a hasonlóság.

A képeken egyszerre van jelen a magány

és a nyitottság, az idegen-ség és az ismerősség. Ez a kiállítás arra emlékeztet minket, hogy bárhol is vagyunk a világon, emberi élményeink összekötnek bennünket. A nagyvárosi magány univerzális, de ugyanígy az a vágy is, hogy kapcsolódjunk egymáshoz.

Csaba és Gábor munkája azt üzeni, hogy a fotográfia nem magányos műfaj. Itt, ahol a két látásmód találkozik, a képek párbeszédbe

Forrás: a szerzők

lépnek egymással – és velünk is. Ez teszi igazán különlegessé ezt a tárlatot.

Engedjétek meg, hogy ezekkel a gondolatokkal megnyissam a kiállítást.

Markó Béla

Beszédes tájak

Futólag találkoztam ugyan néhányszor Incze Istvánnal annak idején, de tulajdonképpen a festményeiből kell elképzelnem, hogy milyen ember volt, ha ez egyáltalán lehetséges. Nálunk ott-hon is van a falon tőle egy tájkép, de ebből legfeljebb az erdélyi tájat ismerhetem meg jobban, mondhatná valaki, nem pedig a festőt. Így van-e vajon? Igaz-e, hogy a mű a külső valóság hű tükré, és nem annak a világnak a kivetítése, ami bennünk van? Igaz is, nem is. Incze István rendkívül tömör, azt is mondhatnám, sűrű képeiből, ha nemcsak nézzük, hanem látjuk is, amit megfestett, valóban megfejthető az ember, és megfejthető Erdély is. Pontosabban az egyik Erdély a sokból. Mert az erdélyi táj varázsát éppen az adja, hogy kimeríthetetlenül változatos. Valójában minden itt élő népnek, sőt, egyenként mindenkinek, aki itt él, megvan a maga Erdélye.

Engedjék meg, hogy saját meseterségemmel példálózzam, az irodalommal. Máig vita van arról, hogy szabad-e az egységes magyar irodalmat regionális szempontok szerint felosztani, és van-e értelme ezen belül erdélyi magyar irodalomról beszélni. Vagyis tényleg vannak-e olyan sajátosságai az itt született irodalomnak, amelyek jelentést és jelentőséget adnak a transzilvánizmusnak, politikán innen és túl. Én hiszek természetesen az egységes magyar kultúrában, de ugyanúgy hiszek sehol másutt meg nem ismételhető erdélyiségünkben, és a kettő között nem látok semmiféle ellentmondást. Kós Károly, aki nemcsak író volt, nemcsak építész, hanem egészen eredeti, senki más-sal össze nem téveszthető grafikus is, a Kiáltó Szóban egy Trianon utáni történelmi helyzetre válaszol akkor, amikor külön erdélyiségünket hangsúlyozza, de ez már akkor sem csak hirtelenjében kitalált ide-

ológia volt, hanem egy több évszázados valóság felmutatása, ami nem csupán az irodalomban vagy a politikában, hanem az erdélyi magyar közélet minden fontos területén tetten érhető. Ma egy egész Európát bejárt, sokat tanult és sokat tapasztalt kiváló festő kiállítását nyitjuk meg, és mint ilyenkor mindig, most is restelkedve gondolok arra, hogy miközben irodalmunk vagy akár színházművészetünk és zenénk erdélyiségéről sokat beszélünk, a képzőművészetről sokkal kevesebbet. Holott legjobb festőink és szobrászaink művészetében talán az irodalomnál is markánsabban ott van a transzilván életérzés, az erdélyi táj, az erdélyi falu és város. Ha mi nem mondjuk el ezt nap mint nap, ki más mondaná? Persze egy nyelvi alkotás esetében nem kell sokat bizonygatni, hogy mennyire magyar és milyen nagyon erdélyi, netán ezen belül marosvásárhelyi, mert ezt a szóhasználat, a mondatszerkezet,

vagyis a beszédmód bizonyítja. De én most nem az ilyen lokális formai jegyekre utalok. Hanem az igazán maradandó művek üzenetére, hogy akkor lehetsz európai, ha van eredeti mondandód, és akkor lehetsz egyéni, ha képes vagy bekapcsolódni az európai művészet áramába. Példának okáért Incze István ifjú-

Markó Béla a megnyitón

Fotó: Bálint Zsigmond

kori képei tényleg eszünkbe juttatják Van Goghot és a posztimpresz-szionizmust. A jó művészet ilyen. Globális és lokális. Óceánon innen és túl is élvezhető, de ugyanakkor felismerhető benne a hely, ahonnan származik.

Amikor Incze Ágnes és Incze István hónapokkal ezelőtt megkérdeztek engem, hogy szüleik tárlatát most szeptemberben, vagyis Incze István születésének százhuszadik évfordulója körül megnyitom-e, szinte habozás nélkül igent mondtam. Nem tagadom, azért is, mert ismét csak restelkednem kellett, hogy mennyit mulasztunk mi itt, Marosvásárhelyen és Erdély-szerte. Hiszen nagyszerű dolog persze, hogy a család visszahozza a köztudatba egy jelentős művész emlékét, aki festőgenerációk tanítómestere is volt. De ez nem ment fel minket a felelősség alól. Hogy felejtünk! Hogy vannak ugyan monográfiák, vannak művészettörténeteszeink, akik végzik a dolgukat, ám még így is árnyékban maradnak egészen fontos értékek. Nem sorolom,

(Folytatás a 4. oldalon)

Beszédes tájak

(Folytatás a 3. oldalról)

elmondtam már máskor is, hogy hányan vannak félhomályban elődeink közül, akiknek reflektorfényben kellene lenniük. Incze Istvánt is sokkal jobban számon kellene tartanunk.

Nem szeretem ugyan az olyan műfaji megjelöléseket, hogy tájfestészet vagy portréfestészet, még annak sincs számomra jelentősége, hogy absztrakt vagy figurális, ám kétségtelen, hogy Incze István tájaiból, hegyeiből, völgyeiből, erdeiből, patakjaiból, utcarészleteiből meg lehet ismerni Erdélyt olyanak, amilyen valójában. Nem a szokványos Erdély-ábrázolások ezek, nem a párálló dombok vagy a felszálló ködök világa ez, nem is a mesei lebegése. Ez egy röghöz kötött vidék. Súlyos és kemény. Befogad ugyan, de aztán visszatart, nem lehet tőle szabadulni. Nem lágy, nem engedékeny ez a táj. Csupa szöglet, csupa él, csupa erő. Darabos, széttört, egymásba kapaszkodó, de egymást fel nem oldó színek. Számomra Incze István képeinek legfőbb jellegzetessége, hogy telítettek. Semmi sincs igazán magára, legfeljebb egy-egy tenyérnyi égdarab. Mindenben tükröződik valami. A vízfelületek, patakok vagy tavacskákat sem különülnek el, ott vibrálnak bennük a fák, a felhők, a nap. Ilyen értelemben, ismétlem, az ég is tükör, alig marad magára egy-egy részlete. Színek feszülnek egymásnak, kitöltik a kompozíciót, nincsen kiút, innen nem nyílik kijá-

Incze Sárkány Ilona kerámiái

rat sem a mennybe, sem a pokolba, sem egy másik földi világba, itt van minden, menny, föld, pokol. Itt is, ott is meredek patakparton egyensúlyozó házak, kerítések, sziklák, töredezett felületű dombok, nehéz fellegek. Amikor azt mondjuk, hogy Erdély, mindig tudni véljük, mire gondolunk, de Erdély lényege éppen a teljesség. Részben az egész. Mennyire más a marosmenti táj, mint a nyárádmonti, mennyire más képpen gyűrődnek a dombok a Mezőségen, mint Szilágyságban, mekkora különbség van a csiki vagy a gergyói medence időnként láthatóan földig érő napsugárnyalásai között, és mennyire különbözőképpen terül szét a hó a Barcaságon vagy Felső-Háromszéken.

Igen, Felső-Háromszék Incze István szülőföldje. Meg az enyém is melleleg. Más-más időben, de Kézdivásárhelyen születtünk mindketten. Egy különleges kisvárosban, amely hasonlít is, nem is nagyobb testvére, Marosvásárhelyre. Vásárhely mindkettő, ezért aztán Kézdin a gyerekkoromban csak úgy emlegették ezt a várost, hogy Maros. Marosra ment, Marosról jött valaki, így mondták. Mindkét városban, de tulajdonképpen másutt is a Székelyföldön becsülete volt a tehetségnek. Főként a képzőművészetnek. Nem mindegy, hol nővünk fel, és mit látunk magunk körül. A festői táj nagy festőtehetségeket hozott felszínre, eredeti színek és formák világa ez, kinek-kinek az egyéniségéhez igazodva. Be-

lom, a legjobban ősszel szeretek végigautózní a Székelyföldön, mondjuk Marosvásárhelytől Csíkszeredáig vagy Sepsiszentgyörgyig, mert erre felé mindig más ez az évszak. Ugyanolyan erős a lombok sárgája vagy rozsdája, ugyanúgy kiabálnak a színek, de mégis minden alkalommal új az ősz, attól függően, hogy milyen lassan vagy gyorsan hűl ki a nyári nap, és hogy hirtelen lepi-e meg az éjszakai fagy a növényzetet, netán heteken át riogatja a közeledő tél a természetet. Csupa történet a táj, egyéni, eredeti, sze-

Incze István: Önarckép

mélyes. Érdemes ezzel a szemmel nézni Incze István festményeit. Akárcsak nemzedékének vagy a valamivel fiatalabbaknak a műveit, akik mind-mind az erdélyi tájat örökölték meg, színekben és formákban, textúrában, Barabás Istvántól Szécsi Andrásig vagy Nagy Pálig, Bordi Andrásról Simon Endréig, Barabás Éváig vagy Kákonyi Csilláig, hogy csak a marosvásárhelyiek közül említsek néhányat, hiszen a lista sokszorosan gazdagabb ennél. Csupa eredeti művész, egyikük sem téveszthető össze a másikkal, de mégis van egy közös ismertetőjük, mint mondtam: az erdélyiség. Ráa-

Incze István: Falu

Fotók: Bálint Zsigmond

dásul most csak a festőkről szóltam, de sorolhatnám a szobrászokat vagy akár a textilművészeket. Bár természetesen mindenképpen szólnom kell néhány szót az iparművész Sárkány Ilonáról, aki egy egészen más műfajban volt fontos, a festett kerámiában vagy porcelánban első sorban. Incze István élet- és alkotótársaként is helye van ezen a tárlaton nyilván, de ettől függetlenül egészen egyéni, amit létrehozott. Tulajdonképpen nemcsak azért kell itt lennie, mert egy családról van szó, hanem mert az ő munkái is azt bizonyítják, hogy a hely szellemét nem letagadni kell, hanem hasznosítani. Transzilván művész volt ő is, magyar, román, szász népi szöttek, varrottas- vagy hímzésmintákat alkalmazott egy egészen más anyagon, teljes sikerrel. Igazságtalanok lennénk, ha nem figyelnék oda eredetiségére.

Apropó eredetiség vagy eredet. Incze István és Sárkány Ilona gyermekei, Ágnes meg István, akik ezt a tárlatot megálmodták, nyilván úgy gondolták, hogy egy kézdivásárhelyben kell lennie empátiának egy másik kézdivásárhelyi iránt. El-

végre ugyanazokat az udvartereket, ugyanazokat a főtéri kockaköveket őrzöm én is az emlékezetemben. Megtisztelő volt ez a felkérés, beleértve, hogy az édesapjukról szóló könyvbe is betették egy esszemet és egy versemet. Persze nem ezért kell belelapozni, hanem M. Kiss Pál, Incze László és Márton Árpád írásaiért és magukért a reprodukcióért. Nem is könyvnek, inkább albumnak nevezném ezt a kiadványt. Visszatérve a felkérésre, azóta is azon tűnődöm, hogy valóban hordozzuk-e egész életünkben azt, amit gyerekként megtapasztaltunk, vagy éppenséggel szabadulni akarunk tőle. Azt hiszem, ez is, az is. Én például szívesen emlegetem Kézdivásárhelyet, de azt hiszem, már leginkább marosvásárhelyi vagyok. És kis részben kolozsvári is. Sőt, néha, mi tagadás, bukaresti. Nem folytatom. Talán maradjunk annyiban, hogy erdélyi vagyok. Akárcsak mi mindannyian, akik ma itt egy sajátos erdélyi színekből meg formákból építkező és az összmagyar kultúrát ily módon gyarapító művészházaspárra emlékezünk.

Átadták a Szervátiusz-díjakat Budapesten

Marosvásárhelyi diáké az ösztöndíj

Szeptember 15-én, Szervátiusz Jenő szobrászművész halálának 42. évfordulóján huszonkettedik alkalommal adták át a rangos elismerést az idei kitüntetetteknek. A Szervátiusz Alapítvány székhelyén rendezett ünnepélyes díjátadón ismert művészek és korábbi kitüntetettek vettek részt.

A díjakat odaítélő Alapítványt a 2018 áprilisában elhunyt Szervátiusz Tibor szobrászművész feleségével, Szervátiusz Klárával közösen alapította 2003-ban, az édesapa, Szervátiusz Jenő születésének 100. évfordulóján. Az alapító édesapja emlékére létrehozta a Szervátiusz Jenő-díjat azzal a céllal, hogy felhívja a figyelmet a Kárpát-medencében alkotó magyar művészek munkásságára.

Idén ketten kaptak Szervátiusz-díjat: Makoldi Sándor Gyula szobrász és Hayde Tibor építész. Amint az alapítvány közleményében olvasható, Makoldi Sándor Gyula a nemzeti kultúra gyökereit is felmutató magas színvonalú művészetéért vehette át az elismerést. Hayde Tibor építészt méltatva Turi Attila, a Magyar Művészeti Akadémia elnöke azt mondta, hogy az alkotó erős hitet tett az organikus magyar építészet mellett.

A Szervátiusz Tibor-ösztöndíjat idén is erdélyi diák vehette át: a marosvásárhelyi Kis Evelyn, a helyi Művészeti Főgimnázium diákja egy esztendeig kapja

A Szervátiusz-díjátadó ünnepségen Budapesten a Szervátiusz Szalonban 2025. szeptember 15-én (balról): Makoldi Sándor Gyula, Kis Evelyn, Závogyán Magdolna, Szervátiusz Klára és Hayde Tibor

Forrás: Szervátiusz Alapítvány

a támogatást a Szervátiusz Alapítványtól.

A 22. alkalommal tartott díjátadón Szervátiusz Klára, az alapítvány kuratóriumának elnöke Vejkey Imrének, a parlamenti imaszoba létrehozójának

ajándékozta Szervátiusz Jenő Madonna-domborművét, hogy az az Országházban kapjon helyet. Az ünnepségen részt vett Závogyán Magdolna kultúráért felelős államtitkár – tájékoztat a közlemény.

Buda Ferenc

Két bagatell

*

Hol áldozat a spicli is,
ott mindenkinek jut bilincs,
lábra, csuklóra, lélekre,
kisdedekre meg vénekre,
rád kattan láthatatlanul,
viselheted gyanútlanul,
s bár Júdás felköti magát,
a malom vígan jár tovább.

**

Nemzet, jövő, elszárt esélyek –
utódaimnak mit meséljek?
Minden más, mint aminek látszik.
Háború? Még csak ez hiányzik.
Téveszmék reanimációja.
Gyűlölet láncreakciója.
Remény, hit? Olykor féltavaszní.
Aztán ismét elkezd havazni.

2025. szeptember 16-án 88 éves korában elhunyt Buda Ferenc, a Nemzet Művésze, Kossuth- és József Attila-díjas költő

Katalóguson innen, katalóguson túl

Beszélgetés Petrányi Zsolt művészettörténésszel, Részegh Botond marosvásárhelyi kiállításának kurátorával

Nagy Miklós Kund

– Már többször rendeztünk Botonddal együtt egyéni kiállítást, és ő a távolban levő helyszínekről mindig küld nekem felvételeket. De én ezekben nem hiszek, mert teljesen más az, amikor az ember a maga valójában megy be ezekbe a terekbe. Ezeknek a hangulatát a videó vagy a kép nem tudja visszaadni. Így volt itt is. Egy nappal később érkeztem ide, mint Botond, ő már kicsomagolta a képeit, és várt rám, hogy megbeszéljük az elrendezést. A helynek itt az a karaktere, hogy a termek nem nagyok, és egymásba fűződnek, ez pedig egyből meghatározta azt, hogy a képeket csoportosítani kell, és úgy vezetni a termeken keresztül a nézőket. Ehhez igazodtunk, az elrendezésnek pedig színbeli, kompozíciós érvei voltak, olyan értelemben, hogy az összetartozó alkotások együtt legyenek. De az is előfordul, és nem is baj, hogy átfedésben is vannak különböző motívumok.

– A méretek is lehetővé teszik ezt a játékot.
– És ami még külön érdekesség, hogy az ember nem tudja előre, hogy hol a bejárat, és hol a kijárat, melyik ajtón megy be először a néző. Először mi úgy készültünk, hogy a bejáratnál lesz egy bevezető szöveg, azt a látogató elolvassa, tájékozódik, majd végignézi a kiállítást. De mivel egymástól távol van a két teremvég, és előfordulhat, hogy egyesek itt, mások meg amott kezdik a látogatást, úgy döntöttünk, hogy minden teremben legyen egy-egy bekezdés, ami a Botond munkássá-

gát egy kicsit jobban körülírja. Nem akartuk magára hagyni a nézőt, minden teremben találkozhat valami fogódzóval, kommentárral. Nincsenek képcédulák, nincsenek címek, viszont eligazíthatja a szemlélődőt egy észrevétel, egy gondolat.

– Az a benyomásom, hogy időrendi logikát sem követtek.

– Nincs időrendi eligazítás, de van valami más. Mert a néző, magamat is beleértve, mindig vár valamilyen kapaszkodóra, amire támaszkodhat. Már abban is lát valamit, ha az van kiírva a munkára, hogy Cím nélkül. Ha nincs semmi, akkor elbizonytalanodik. A mai világban már mindenhol megjelenik valamilyen kommentár. Akár

vészetét jellemez ilyen kommentárszerűen, akkor mit mondanál?

– Azt mondanám, hogy Részegh Botond művészete szinte a kezdetektől fogva az emberekkel, az emberi viszonyokkal foglalkozik. Erre kitalált egy nagyon leegyszerűsítő és nagyon egyedi rajzi világot, aminek az az érdekessége és jellemzője, hogy az embereket nem mint karaktereket mutatja meg, hanem olyan lényekként, akik testbeszédet folytatnak. Az ő képein rendszerint nem egyedül vannak ezek az emberalakok, hanem ketten-hárman, és ezáltal rögtön emberi viszonyokat írnak le. A testtartásukkal, összegaba-

Részegh Botond festményei a Splendid Solitude című marosvásárhelyi kiállításon
Fotó: N.M.K.

módon. Ami olyan újdonság a kiállításon, amit a néző nem vesz észre azonnal, az az, hogy a művész elkezdett kísérletezni a keretekkel. A képkeret a művészet történetében mindig egy ilyen elválasztó valami volt, ami letakarja a kép szélét, vagy elválasztja a kép világát a külvilágtól. Botond megszakítja a kereteket, réseket hagy, vagy van, ahol elhagyja a kép nagyobb részéből. Ő úgy fogalmaz erről, hogy megnyitja. Ezzel pedig a képeket egy kicsit tárgyszerűvé is teszi. Szokatlan ez a dizájn, szokatlan ez a megoldás. Tehát tényleg több új elem jelentkezik ezen a kiállításon, de nagyon jól áttekinthető, amivel Részegh Botond foglalkozik.

– És a szín? Az érzelmi ráhatás érdekében jelenik itt meg?

– Igen. Egyébként nagyon érdekes a kérdés, mert amióta a művészetekben színezés van, a színhez kettősség kapcsolódik. A középkorban azokat a színeket használták, amik rendelkezésre álltak, de ahogy a művészet fejlődött, a szín egyre inkább érzelmek vagy hangulatok közvetítőjévé vált. Botond esetében viszont elég széles a skála. Van, amikor nagyon harsány, van, amikor visszafogott, de ami nagyon jellemző rá, az az, hogy mindig nagyon kevés színt használ, és ezzel a kevés színnel próbálja közvetíteni azt, amit az alakok érzelmileg képviselnek.

híreket, akár reklámokat nézünk, azokat valamiféle kommentárszerűség kíséri. Ha nincs semmi, az ember teljesen elbizonytalanodik. Mi kiváltságos helyzetben vagyunk abból a szempontból, hogy kortárs művészettel foglalkozom, művészettörténész vagyok, rendszeresen rendezek kiállítást, Botond mint művész rengeteget kommunikál más művészekkel, nekünk tehát rendben van, ha valahol csak a képek vannak, azokból kiindulva fogalmazzuk meg magunknak, hogy mit adnak át nekünk. De én úgy érzem, nem szabad az ebben annyira nem járatos látólatogatót magára hagyni. Segítenünk kell, hogy közelebb kerüljön a kortárs művészethez, ez esetben Részegh Botond művészetéhez.

– És ha most arra kérnélek, hogy az itt látottak alapján Részegh Botond mű-

lyodásukkal, az elválásukkal mindig pszichológiai állapotokat jellemeznek, és ez az, ami végigfut az egész művészetén, ennek a karakterét láthatjuk ezen a kiállításon is. Botondnak az is egy nagyon erős kézjegye, hogy ezeket az alakokat szinte csak egy fekete körvonallal, rajzosan jeleníti meg. Ami újdonság ezen a kiállításon a korábbiakhoz képest, az az, hogy ezekhez a nagyon expresszív, szuggesztív rajzokhoz kerül egy viszonyítási rendszer, ami egyfelől olyan, mintha egy horizontvonal lenne, egy vízszintes, illetve egy függőleges, ami ezeket az alakokat rögtön egy világba helyezi. Egy tájba, egy épület mellé, egy oszlop elé, oszlop mögé, és ettől a világba helyezéstől egy kicsit közelíti a mi világunkhoz. Közelíti ahhoz, hogy megértsük, ezek az alakok a mi saját viszonyainkat mutatják meg, ezek az alakok valójában mi vagyunk, a mi életünket ábrázolja Botond, csak ilyen áttételes

dráMA16-kortárs színházi találkozó Székelyudvarhelyen

Hétfőn kezdődött, vasárnap, a magyar dráma napján ér véget a 16 előadást felsorakoztató fesztivál. A Tomcsa Sándor Színház idei rendezvénye az Összefüggő sorsvonalak mottó jegyében kínálta a

közönség figyelmébe a kiválasztott magyar és román nyelvű produkciókat és a kiegészítő eseményeket, közönségtalálkozókat, kerekasztal-megbeszéléseket, könyvbemutatókat, koncerteket. A felújítás alatt álló Művelődési

Ház hiányában a Siculus Ifjúsági Ház, a városi fedett jégpálya, a Jámbor Tehén és a Küküllő Szálloda bárja adott otthont az erőteljes marosvásárhelyi és kolozsvári részvétellel kezdődött színházi találkozóknak. A programkínálatban szerepelt a budapesti Örkeny István Színház Karácsonyozzatok velünk, vagy ússzatok haza című produkciója, amely két alkalommal is színre került Székelyudvarhelyen, és szintén vásárhelyi kötődésű a darab írója és rendezője, Kincses Réka révén. Sok színházbarátot valószínűleg Csákány Eszter fellépése csábított kedden a Siculus Ifjúsági Házba. A fesztivál kiemelt pontjai közé tartozik továbbá a román szakmai sikernek örvendő galaci Fani Tardini Drámai Színház produkciója. Gianina Cărbunariu egy előpremiert jegyez a fesztivál ideje alatt, és több, egyetemisták által jegyzett előadást is meghívtak a fesztiválra Kolozsvárról és Marosvásárhelyről.

Minden napra jutott színházi csemegének számító különlegesség is. A Tomcsa Sándor Színház péntek délutáni felolvasószínházi ajándéka és könyvbemutatója is kivételes élményt ígért. Kiss Csaba műve, a Júdás hallgat aktualitásával fejthetett ki nagy hatást a jelenlevőkre. A műsorfüzetben tallózva a szombati műsorban felfigyeltünk a Marosvá-

sárhelyi Művészeti Egyetem Dógei Mátyás rendezte Coriolanus előadására. 18 órakor kezdődik a Siculus Ifjúsági Házban. Vasárnap 17 órától a fedett jégpályán biztos rendkívüli érdeklődésre számíthat Bődöcs Tibor monodráma, a Meg se kínáltak. A budapesti 6szín Teatrumban produkcióját Keresztes Tamás rendezte, előadja Thuróczy Szabolcs. 19 órakor a Siculusban a már említett bukaresti független produkció, a Magda by Gianina szólítja meg a korunk társadalmi kihívásaira, emberi viszonyrendszerére érzékeny nézőket.

A marosvásárhelyiek Alaszká című előadásáról beszélnek a szereplőnők (balról): Fülöp B. Erzsébet, Berekméri Katalin, Nagy Dorottya és Gecse Ramóna
Forrás: Tomcsa Sándor

Barcsay 125

A Magyar Képzőművészeti Egyetem ünnepi emlékévadának keretében 2025. szeptember 22-én konferenciát szervez budapesti székházában a 125 éve született Barcsay Jenő tiszteletére.

Barcsay művészgenerációk szemléletét formáló tanárként és a magyar anatómiaoktatás megújítójaként önmagában is kitörölhetetlen betűkkel írta bele magát egyetemünk történetébe – áll az MKE közleményében. Jelentősége autonóm festőművészként még oktatói munkásságán is túlmutat. A művészt egyidejűleg jellemezte a sokoldalúság és művészeti életprogramjának konzekvens fejlesztése. Barcsay művészetének széles tematikai spektruma, elméleti mélysége, valamint a legkülönbözőbb technikák, léptékek és feladatok iránti érzékenysége legalább annyira indokoltta teszi az életműhöz való újbóli közelítést és az újabb értelmezési kísérleteket, mint a jeles

évforduló. A konferencia plenáris előadásában Sturcz János Barcsay Jenő festészetének azon vonásait elemzi, amelyek nemzetközileg is unikális jelleget biztosítanak életművének. Különös figyelmet szentel kései fekete képeinek, amelyek a „monokróm” minimalista festészet egyedülálló, nemzetközileg is érvényes paradigmáját teremtették meg. Szimbolikus karakterük, szakrális utalásrendszerük élesen eltér a korabeli nemzetközi „radikális”, „analitikus”, „neoavantgárd”, „posztkonstruktív”, „konkrét”, geometrikus absztrakt festészet „értékmentes” szemléletétől. Barcsay sajátos, egyéni szemléletmódjának és absztrakciójának autonóm voltát az előadó nemcsak a mélylélektani összefüggések műveken belüli feltárásával, hanem az életmű fő darabjainak nemzetközi kontextusba helyezésével, a klasszikus avantgárd és a háború utáni absztrakció

példáival történő összevetéssel is igyekszik alátámasztani.

Az egész napos rendezvény résztvevői között marosvásárhelyi előadó is van. Nagy Miklós Kund előadása a művész pályaválasztásának, tehetsége kibontakozásának, szellemisége kirajzolódásának

főbb erdélyi helyszíneinél időzik. Elsősorban a szülőfalu, Katona, a Mezőség és a nagyenyedi Bethlen Gábor Kollégium, illetve a tanítói képesítés megszerzése utáni marosvásárhelyi időszak meghatározó eseményeit, személyiségeit idézi meg.

Kutyanyelv (15)

Bölöni Domokos

Maratoni láncaink

Hogy biza írjak!
Falon kúszik a csend/ utánanyúlok/ és tíz körömmel/ lekaparnám.
„Az emberi lélek mélységei érdekelnek, ahonnan az élet kontúrjai már élesen izzanak vissza.”
1997. március 3-án kelt a levél. A szűkszávúan dedikált, szerény könyvecskében bukkant rá. Amikor érkezett, bizonyára válaszoltam, de másolatot nem készítettem róla.
Fakó lapon fakult gépírás. A könyvecske hűségesen megőrizte – ott lapult a többi fecnik, kitépett lapokra sebtében rótt feljegyzések, kivágások között.
Huszonöt éves (induló) költőnek fellengzős, kivagyiskodó belépő nem is állt volna jól.
Önbizalma rokonszenves. „Nem is oly régen találkoztam Ráduly János barátommal, ki megerősített hitemben, és lelkemre kötötte, biza írjak Önnek!”
A Kibéddelel megáldott János hetvenéves (1937. október 27-én született Korondon) –, én kétszer annyi, mint a fiammal egyidős levélíró.
Ráduly lelke hatalmas...Mint a Sóvidék,

hetvenhét-szer – s az enyém is lehet akkorka, mint a Likaskő, na.

*

Mit hogyan kell

„Nem tudom igazán, mit hogyan kell tenem. Úgy érzem, olyan az egész, mintha magam tenném fel valamiféle tétre; aztán tesék-lássék alapon csak összejön valami. 1992-ben, amikor ’elindultam’, tudtam már, mi lesz, mit várhatok el az emberektől, és végső soron önmagamtól. Tudtam, hogy holmi fellángolás, esetleg hóbort az egész írkálásom, s mint ahogy nemcsak a világgal nincs valami rendjén, velem még úgy sem.
(...) kezelnek, el kellett fogadjam azt, ami még van. Egyetlen valóságot láttam: az írást! Néhány vers, karcolat, novella és jó pár tudósításon kívül egy versesfüzet. Eredmény magának, és...
Seneca jut eszembe: Nem azért nem merünk, mert nehéz valami, hanem azért nehéz, mert nem merünk.”

*

Tanulni a felejtést

Azóta sem kaptam ilyen szegényes kivetlű, „szuperszerény” zsebkiadványt. Értéke

az évekkel csak nőtt. Aki küldte – holott személyesen csak egyszer-kétszer találkoztunk –, lelki barátommá vált.

A kötetecske „félén” Nietzsche-idézet –, hogy „az ember egyedül ezt akarja: élni az állathoz hasonlóan, nem életuntan és fájdalmak között. Meg is kérdi egyszer az ember az állatot: miért csak bámulsz rám? Az állat akar is felelni, akarja mondani: onnan van ez, hogy mindig nyomban elfelejtem, amit mondani akartam –, ekkor azonban ezt a választ is elfelejtette és hallgatott; úgyhogy az ember csak álmélkodott rajta. De álmélkodik önmagán is, hogy nem tudja a felejtést megtanulni, s mindegyre a múlton csügg: bármily megszire, bármily sebesen fusson is, a lánc vele fut.”

*

Álmodtam, virág vagyok

A versfüzet címe: Az első éj (Székelykeresztúr, 1996.)
Húsz kicsi oldalon húsz kicsi vers. Didergős időkre összezárva. Talán mégsem fáznak.
A címadó vers sűrítve rejti szerzője személyiségét.

*Az első éj
fagy volt és szél
tenyéryni felhő mögött csatangolt a Hold
köröttem puffadt emberetemek*

az elalvás gyakorló hívei

*és jószagú hideg
kék nagyon mély kék talán
fekete volt az ég
úrben eltolódott idő
agyam porlott kattogva
a csendre hivatkozva*

*és távoli kalapácsütések
arcomat egy másik arc tolta
zárt csillagfény elé
s csak árnyként lélegeztem
a mozgást kutattam tapogatva húsz ujjal
keresve szabad ízét*

*és álmomban virág vagyok
és szép és jó és tényleg nem vagyok rossz
és lélegeztem és harmatot ittam és
megtámadtak a hangyák*

*

A gyógyulás ettől tova

Szeptember első napján írt ismét.
„Leestem a könyvespolc tetejéről.
A mindenkori irodalom és tudományok ol-tára között törtem össze magam.
Immár pihenek, nem szabad mozognom nagyon.
Innen a gyógyulás jön ettől tova.
Üdvözlettel, Levente”

Experimentum. Nagy Pál és tanítványai

Pénteken, szeptember 19-én Sepsiszentgyörgyön az Erdélyi Művészeti Központ galériájában megnyílt az Experimentum. Nagy Pál és tanítványai című kiállítás. A Műcsarnok utazó tárlata, amelynek budapesti megrendezéséről áprilisban részletesen írtunk lapunkban, Újvárossy László kurátori víziójában idézi

fel a tragikusan elhunyt, nagy hatású alkotó, művész-pedagógus munkásságát, követőire tett kísérletösztönző befolyását. Nagy Pál és a tárlaton szereplő 27 egykori tanítvány műveit Bordás Beáta, az EMÜK igazgatója, Garami Gréta művészettörténész, a Műcsarnok kurátora és Újvárossy László képzőművész méltatta.

Bánfalvy Ágnes és Háy János kapja a Szabó Magda-díjat

Bánfalvy Ágnes színész és Háy János író veheti át a Szabó Magda-díjat október 11-én a MOM Kulturális Központ Szabó Magda-napján.

A magyar irodalom egyik legismertebb alakja, Szabó Magda emléke előtt különleges, tematikus nappal tiszteleg a MOM Kulturális Központ – tájékoztatta a Juhász Anna Irodalmi Szalon az MTI-t.

A Szabó Magda-nap célja, hogy az írónő gazdag életművét párbeszédre hívja a ma olvasóival és közönségével.

A közlemény szerint Szabó Magda-napon felolvasószínház és beszélgetés is várja az érdeklődőket, a szerző könyveit a Jaffa Kiadó, az életmű gondozója viszi el a programokra. Az eseményen ünnepélyes keretek között adják át a Szabó Magda-díjat, amelyet az idén Bánfalvy Ágnes színész és Háy János író vehet át.

A közleményben felidézték, hogy:

Bánfalvy Ágnes országos ismertségét Torma Piroska szerepe hozta meg, amelyet az Abigél tévéfilmsorozatban alakított. Színházi és filmes szerepei mellett pedagógiai munkájával, saját stúdiójának működtetésével, valamint tehetségek felkarolásával vált a magyar színművészet egyik meghatározó alakjává.

Háy János író, költő, drámaíró, a kortárs magyar irodalom egyik legeredetibb és legsokoldalúbb alkotója. Prózája, versei, drámái, esszéi egyszerre mutatnak mély társadalmi érzékenységet és erős személyes látásmódot – írták a közleményben.

A Szabó Magda-díjat 2023-ban alapította Szabó Magda jogörököse, Tasi Géza azzal a céllal, hogy évente olyan alkotókat ismerjenek el, akik munkásságukkal hozzájárulnak az írónő életművének életben tartásához és új kontextusokban való megszólaltatásához.

A díjat minden évben két művésznek ítélik oda: egy írónak, valamint egy társzművészeti ág képviselőjének. Tavaly Bereményi Géza író és Csikos Sándor színművész kapták az elismerést.

Kultúra, örökség – digitális úton is

Sikeres projektet zártak

Lezárták legújabb együttműködési projektjüket a Nyárádmente és a Marosmenti LEADER Egyesületek munkacsoportjai. Számos elméleti és gyakorlati eredménye is van a közösen végzett munkának.

Gligor Róbert László

Területközi együttműködés a partner helyi akciócsoportok területén a kulturális örökség és a kulturális turizmus integrált megismerése és népszerűsítése érdekében – ezt a címet viselte a Nyárádmente LEADER Egyesület és a Marosmenti LEADER Egyesület által az elmúlt több mint másfél évben közösen megvalósított projekt.

A 2023 őszén indított folyamat célja a helyi kulturális örökség közös felkutatása, megőrzése, népszerűsítése és hasznosítása, valamint a kulturális turizmus támogatása a két kistérségben, és ehhez nyolc tevékenységet terveztek. A projekt kezdeti ismertetése után tudományos kutatást végeztek a két térségben, amelynek eredményeként tanulmány készült a kulturális örökségről, amit a későbbiekben hasznosítani is tudtak, de szerveztek interaktív műhelymunkákat, képzéseket is a két térség kulturális szereplői részére. A hagyományok népszerűsítése érdekében tavaly nyáron közös tábor is szerveztek a térségek gyermekei számára, akik néptáncokat, népdalokat, kézműves tevékenységeket ismerhettek meg.

Külön figyelmet szenteltek a kulturális örökség és turizmus népszerűsítésére újszerű, digitális úton: a két térség számára külön ilyen célú weboldalt készítettek az épített és szellemi örökség bemutatására. Rövid ismeretterjesztő filmek is készültek a helyi hagyományok és szokások, épített és szellemi örökség bemutatására, itt mindkét térség a maga jellegzetességeit mutatja be. Ezeket nemcsak a weboldalakon, hanem a közösségi médiacsatornákon és televíziós úton is népszerűsítették. A projekt keretében a nyárádmentiek 4400, a másik térség 2500 kiadványt készítetett, amelyeket intézményeknél, önkormányzatoknál, turisztikai egységeknél helyeznek el, hogy a látogatók megismerhessék a célvidéket, és a térség látnivalóit QR-kódokkal látták el, hogy a turisták akár helyben mobiltelefonról, akár otthon számítógépről elérjék az illető látványosság részletes bemutatását.

A helyi értékek bemutatása rendezvények keretében is történik, ezért mozgatható színpadot is vásároltak
Fotó: Nyárádmente Fesztivál

Nehéz, de sikeres projektet zárt a két szomszédos kistérség – hangzott el
FotóK: Gligor Róbert László

Egy jelentős tételt fordítottak elektromos kerékpárok vásárlására, amelyeket a turisták szervezett csoportjai vehetnek igénybe, hogy ezekkel utazva felkeressék és a valóságban is megismerjék a két térség értékeit. Ebből 25 kerékpár Gernyeszegen, 20 Nyárádszeredában érhető el. A legjelentősebb összegű beruházás (100 ezer euó+héa) azonban egy mozgatható színpad beszerzése volt, mert úgy vélik, hogy a helyi örökséget különböző rendezvények keretében színpadon is népszerűsíteni kell a két térség településein.

Elégedettek az eredményekkel

A projektzáró sajtótájékoztató után Vajda Mária, a Marosmenti LEADER Egyesület projektmenedzsere a Népújságnak nyilatkozva érdekesnek nevezte ezt a projektet, ugyanakkor elégedettségét is kifejezte. Voltak buktatók és magaslatok, módosítani is kellett az elképzeléseken, de azért vannak a projektmenedzserek, hogy mind ezeket megoldják – mondta. Sikertülni elérni a kezdetben megfogalmazott, konkrét célkitűzéseket, de a hosszabb távon megnyilvánuló eredményeket (például mennyire jutott el az információ a

turistákig, mennyire növekedett az ide látogató turisták száma a két térségben) még nem lehet mérni, ezek a jövőben lesznek érzékelhetők. A két térségnek nem ez az első közös projektje, tudnak együtt dolgozni, ezért elképzelhető, hogy turisztikai és kulturális téren tovább folytatják az együttműködést, mert van benne lehetőség – mutatott rá Vajda Mária.

A Nyárádmente LEADER Egyesület projektmenedzsere is nagyon sikeresnek tartja a projektet, annak ellenére, hogy sok munka van benne, és voltak nehézségeik is. Úgy érzi, sok embert meg tudtak szólítani, és sok pozitív visszajelzést is kaptak, amelyek a munka folytatására biztatták. Mint minden jó befektetésnek, ennek a projektnek is lesznek hosszú távon mérhető eredményei – nyilatkozta Péter Hunor, aki reménykedik a munka folytatásában egy újabb közös pályázat keretében, hiszen igény van rá, és biztosan lesz alkalom is erre.

Európai támogatásból valósult meg

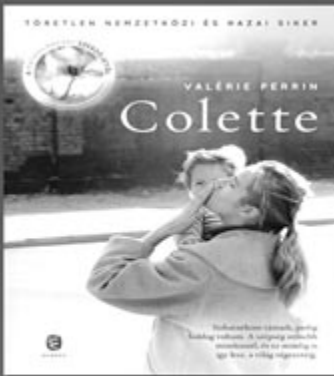
A projekt 2023. október 6-án indult, és idén augusztus 29-én zárult. Az elképzelést a hazai mezőgazdasági és vidékfejlesztési minisztériumhoz tartozó, a vidéki beruházásokat finanszírozó ügynökség (AFIR) támogatta az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (FEADR) költségére a hazai LEADER program keretében. Összköltségvetése meghaladta a 311 ezer eurót (héa nélkül), amelyből a nyárádmentiek szinte 200 ezret, a marosi térség 112 ezret kapott.

A projekt továbbá hozzájárult a helyi kísérletek megerősítéséhez, az új ötletekhez és információkhoz való hozzáférés megkönnyítéséhez, jó tapasztalatok cseréjéhez és kölcsönös tanuláshoz a két térség között, az újító kezdeményezések támogatásához, készségek fejlesztéséhez és a meglévők megszilárdításához – áll a projektzáró közleményben.

Újdonságok a
Kobak könyvesboltokban:

Mélissa Da Costa
Az ég minden kékje

Valérie Perrin
Colette

Marosvásárhely, Győzelem tér 18.szám
Szászrégen, Mihai Viteazu út 15.szám

Üzleti sikereinek titka:

a jó **REKLÁM!**

Hirdessen a NÉPÚJSÁGBAN
Maros megye legnépszerűbb napilapjában!

A hirdetési rovatban megjelent
közlemények, reklámok
tartalmáért a hirdetésfeladó vállalja
a felelősséget!

KÜLÖNFÉLÉK

SAKEMBER vállalat: tetőkészítést, kisebb javításokat saját anyagból is, bádógosmunkát, vakolást, meszelést, kerítéskészítést (vasból is hegesztünk), szigetelést, törmelékkelhordást, kertek takarítását. 18% kedvezmény nyugdíjasoknak. Tel. 0734-016-805, 0769-638-152, István. (26555)

MEGEMLÉKEZÉS

Fájó szívvel emlékezünk szeptember 20-án a szeretett édesapánkra, nagytatára,
JÁNOS IMRÉRE
halálának 7. évfordulóján.

Fia, Attila, lánya, Gyöngyi
és családja, unokái, Tamás és Ceci. (26604)

ANGYALCSINÁLÓK,

AVAGY A TISZAZUGI MÉREGKEVERŐ ASSZONYOK TÖRTÉNETE

DOCUMENTARISTA NÉPTÁNCHÁZI ELŐADÁS AZ 1920-30-AS ÉVEKBŐL MAGYARORSZÁGI ÉS KÖRNYEZETI TÖRTÉNETI GYÜJTEMENYSOROZAT BŐL

RENDEZŐ-KOREOGRÁFUS: GYÖRFI CSABA

2025. október 1. | 19.00

Maros Művészegyüttes Székháza

Jegyek: bilete.visitmures.com
vagy 0757.059.594

16

RADIO KOKO
ONLINE STREAMING

NE HALLGASS MÁSRÁ!

Spălătorie și detailing auto

Beltrand

autómosó és -kozmetika

- külső-belső tisztítás
- kárpittisztítás, polírozás, viaszozás

Marosvásárhely
Predeal u. 97 sz.

Telefon: 0265/223-902
0740-393-060

CityTV
MAROSVÁSÁRHELY

MAGYAR NYELVŰ ADÁS
KEDD, PÉNTEK 19:00 ÓRA

228-as
a DIGI hálózatban

ERDÉLYFM

A pályakezdő podcast

KÉTHETENTE SZOMBATON
20 ÓRÁTÓL

PÁNIK!

Bugnár Szidóniával
és Bíró Hunorral